

Żużel

"Czarny sport"

Początki żużla na świecie...

• Początki sportu żużlowego sięgają początków XX wieku. Ścigano się nieregularnie na motocyklach drogowych, zazwyczaj na nawierzchniach trawiastych, torach kolarskich lub do wyścigów chartów. Za początek żużla, nazywanego wtedy w języku angielskim dirt-trackiem, uznaje się zawody motocyklowe na torze do wyścigów kłusaków w australijskim West Maitland, zorganizowane 15 grudnia 1923. Zawody przyjęły się i rozpoczęto ich regularną organizację na różnych tego typu torach.

- Do Europy pomysł trafił w I połowie lat 20 XX wieku. Pierwsze udokumentowane zawody w dirt-tracku, czyli na nawierzchni żużlowej, rozegrano w Manchesterze 25 czerwca 1927. Za początek sportu żużlowego w Europie uznaje się często zawody w High Beach rozegrane 19 lutego 1929, które oglądało ponad 30 tysięcy widzów. W tym samym roku zainaugurowano pierwszą na świecie regularną ligę żużlową, dziś znaną jako British Elite League. Indywidualne mistrzostwa świata powstały w 1936. Wywodziły się z cyklu turniejów indywidualnych organizowanych przez redakcję brytyjskiego pisma The Star od 1929. Pierwszym mistrzem świata został Australijczyk Lionel van Praag.

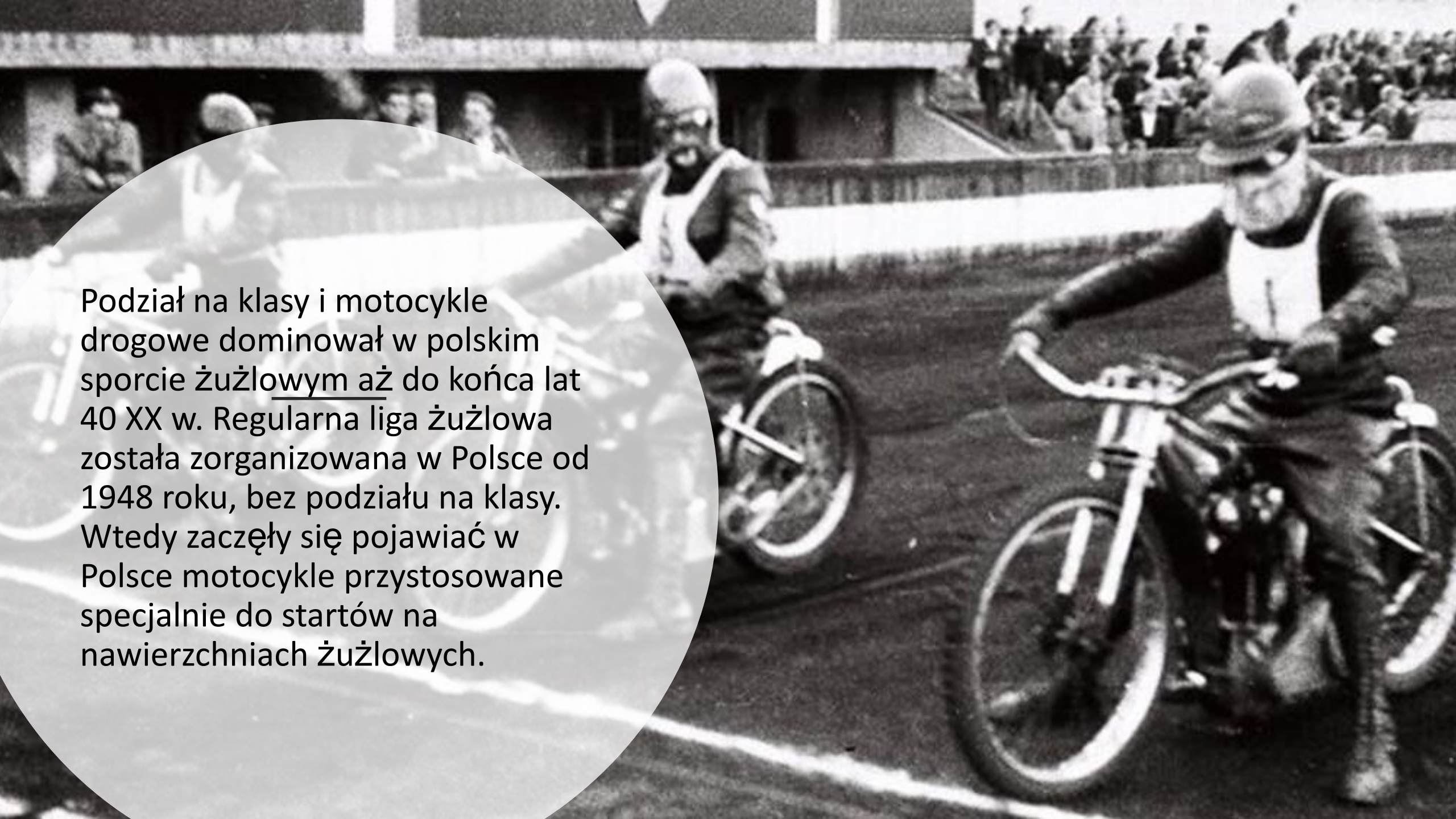

Początki żuzla w Polsce...

Od początku lat 30 XX wieku rozgrywano także podobne zawody w Polsce, używając niezmodyfikowanych maszyn drogowych o różnych pojemnościach silników. Rozegrane 7 sierpnia 1932 w Mysłowicach zawody indywidualne uznaje się za pierwsze indywidualne mistrzostwa Polski. Obowiązywał podział na klasy w zależności od pojemności silnika. W klasie do 250 cm³ zwyciężył Alfred Weyl, w klasach do 350 cm³ i do 500 cm³ – Rudolf Breslauer.

A black and white photograph of two motorcycle racers on a track. The racers are wearing helmets, goggles, and racing suits. They are riding motorcycles that appear to be modified for speed. The background shows a crowd of spectators and a building. The image is partially obscured by a large, semi-transparent circular graphic on the left side.

Podział na klasy i motocykle drogowe dominował w polskim sporcie żużlowym aż do końca lat 40 XX w. Regularna liga żużlowa została zorganizowana w Polsce od 1948 roku, bez podziału na klasy. Wtedy zaczęły się pojawiać w Polsce motocykle przystosowane specjalnie do startów na nawierzchniach żużlowych.

Tak zaczynał
się żużel w
powojennej
Polsce w
latach 50

Ogólne zasady w żużlu

**TABELA
TURNIEJU INDYWIDUALNEGO XX-WEGO**

A	B	C	D
1	2	3	4
5	7	6	8
10	11	9	12
15	14	16	13
13	1	5	9
14	10	2	6
11	15	7	3
4	8	12	16
6	16	1	11
12	5	15	2
8	9	3	14
13	4	10	7
7	12	14	1
2	13	8	11
16	3	10	5
9	6	4	15
I 1	8	15	10
II 9	2	7	16
K 3	12	13	6
K 5	14	11	4

Punktacja i tabela biegowa

Tabela biegowa obowiązująca
podczas turnieju indywidualnego
– dwudziestobiegowego

Sport żużlowy może być zaliczany zarówno do sportów indywidualnych, jak i drużynowych. Zawody rozgrywa się w wielu formach - indywidualnej, parami lub wieloosobowymi drużynami, sumując punkty uzyskane przez zawodników danej drużyny (w formie czwór- czy pięciomeczu lub pojedynczego meczu z udziałem dwóch drużyn gdzie gospodarzem meczu jest jedna z tych drużyn). Obsada biegu jest ustalana na podstawie tabeli biegowej. W żużlu klasycznym za zwycięstwo w biegu zawodnik (oraz odpowiednio drużyna) uzyskuje zazwyczaj 3 punkty, za drugie miejsce – 2, za trzecie odpowiednio 1 punkt. Zawodnik, który do mety dojedzie ostatni lub wyścigu nie ukończy (niezależnie czy z powodu defektu sprzętu, wykluczenia czy upadku) – nie otrzymuje punktów.

W zawodach indywidualnych każdy zawodnik zazwyczaj prezentuje się na torze pięciokrotnie lub czterokrotnie, spotykając się jednokrotnie z każdym innym zawodnikiem. Stosuje się tabelę biegową, odpowiadającą systemowi pucharowemu – rezultat każdego biegu decyduje o obsadzie następnych – najslabsi odpadają, a najlepsi w ostatnim biegu spotykają się w finale, który decyduje o końcowym triumfie. Na takich zasadach w latach 1998–2004 rozgrywano turnieje Grand Prix, wyłaniające mistrza świata.

